

Технички прописи и стандарди – нераскидива веза

Миодраг Дуганџија
Министарство привреде,
Сектор за инфраструктуру квалитета
и безбедност производа на тржишту

Привредна комора Србије, Ресавска 2

23. октобар 2014. године

„Које захтеве мој производ мора да задовољи“?

Садржај презентације

- Ко прописује захтеве за стављање производа на тржиште?
- Где су ти захтеви прописани?
- Шта су технички прописи?
- Ко и како потврђује да је производ усаглашен са прописаним захтевима?
- Ко је надлежан за контролу усаглашености производа стављених на тржиште?
- Чему служи инфраструктура квалитета?
- Где смо у погледу хармонизације са европским прописима и правилима?
- Где доћи до података о важећим прописима, именованим/овлашћеним телима за оцењивање усаглашености, новинама о инфраструктури квалитета...?
- ИСКУСТВА, ПРОБЛЕМИ, ПРЕПОРУКЕ,

ПРОИЗВОЂАЧ

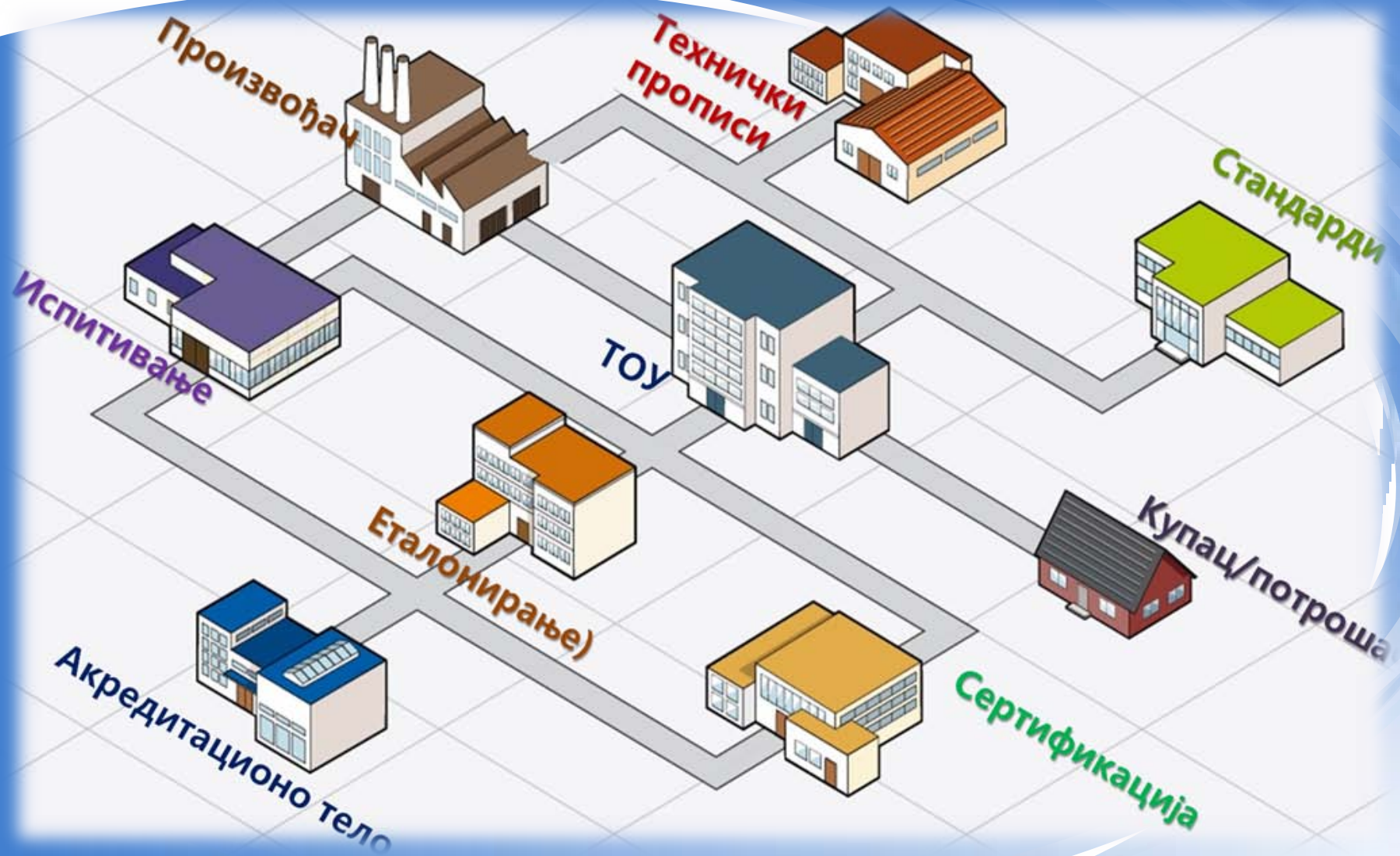
ИНФРАСТРУКТУРА ?

КОРИСНИК

ТРЖИШТЕ

ИНФРАСТРУКТУРА КВАЛИТЕТА (ИК)

Институције ИК у Србији

Метрологија – ДМДМ

- Сва подзаконска акта донета и у примени
- Све три директиве преузете
- ДМДМ се припрема за ОУ мерила и будућу нотификацију ЕК
- Успостављен систем овлашћивања акредитованих тела за оверавање мерила
- У складу са потписаним СІРМ МРА, еталони и уверења о еталонирању и мерењу издати од ДМДМ се признају у свету.

Акредитација – АТС

- 2007-2012 све активности биле усмерене ка потписивању ЕА/МЛА – кључни предуслов за прихватање сертификата издатих од акредитованих организација у Србији, на тржишту ЕУ
- ЕА/МЛА потписан у мају 2012
- IAF МРА и МЛА потписан у октобру 2012
- У 2014. проширен обухват ЕА/МЛА и на сертификацију система менаџмента и сертификацију особља

Стандардизација ИСС

- Закон, Оснивачки акт, Статут ИСС усклађени са принципима ЕУ 2009 – ради се ревизија Закона ради 1025/2012
- Циљ: испуњење свих услова за пуноправно чланство у СЕN/CENELEC
- До октобра 2014. године ИСС преузео преко 24.000 европских стандарда (преко 95 % укупног броја ЕN)
- **ЕДУКАЦИЈА** - позитивне реакције - интензивирање у наредном периоду.

Правни оквир за инфраструктуру квалитета и стављање безбедних производа на тржиште

Закон о
техничким
захтевима за
производе и
ОУ
(ЗОТЗ)

2009

3
Уредба
бе о
ОУ

Уредба
о
нотифи
кацији
тп

Закон о
стандардизац
ији

2009

Одлука о
измени
оснивачк
ог акта

Закон о
метрологији

2010

Сви
подзакон
ски акти
донети
до
почетка
2013

Закон о
акредитац
ији

2010

Одлука о
измени
оснивачк
ог акта

ЗАКОН О
ОПШТОЈ
БЕЗБРЕДНОС
ТИ
ПРОИЗВОДА

2009

ЗАКОН О
ТРЖИШНОМ
НАДЗОРУ

2011

Укупно од 2007-2013 у МП: 4+1 закон, преко 50 подзаконских аката, транспоновано преко 15 европских директива

Главни правни принципи ЗОТЗ

Позивање на српске стандарде

Улога акредитације

Именовање и овлашћивање

Означавање знаком усаглашености (ЗА —> СЕ)

Обавезе произвођача и других привредних субјеката

Признавање исправа о усаглашености

Надзор на спровођењем (повлачење, опозив, казне...)

Где су прописани захтеви за производе?

- У ТЕХНИЧКИМ ПРОПИСИМА, ИЛИ ... ?

ХАРМОНИЗОВАНИ ТЕХНИЧКИ ПРОПИСИ НА НИВОУ ЕУ
(ПОКРИВЕНО ОКО 80% ПРОИЗВОДА КОЈИМА СЕ ТРГУЈЕ)

ЕВРОПСКЕ ДИРЕКТИВЕ ИЛИ УРЕДБЕ

НОВИ ПРИСТУП

СТАРИ
ПРИСТУП

НЕ ПОСТОЈЕ НА
НИВОУ ЕУ

НАЦИОНАЛНИ
ТЕХНИЧКИ
ПРОПИСИ

ОПШТА БЕЗБЕДНОСТ ПРОИЗВОДА

ОДГОВОРНОСТ ЗА ПРОИЗВОД

ТЕХНИЧКИ ПРОПИС

- ПРИПРЕМА И ДОНОСИ ДРЖАВНИ ОРГАН (НАДЛЕЖНО МИНИСТАРСТВО, АГЕНЦИЈА...)
- МОЖЕ БИТИ **ЗАКОН, УРЕДБА, ПРАВИЛНИК...**, У ЕУ – НАЈЧЕШЋЕ ДИРЕКТИВЕ, УРЕДБЕ (хармонизовани тех. прописи)
- **ДОНОСЕ СЕ РАДИ ЗАШТИТЕ БЕЗБЕДНОСТИ**, живота и здравља људи, заштите животиња и биљака, заштите животне средине, заштите потрошача и других корисника и заштите имовине
- **ПРИМЕНА УВЕК ОБАВЕЗНА**
- ТЕХНИЧКЕ ЗАХТЕВЕ ПРОПИСУЈЕ ДИРЕКТНО ИЛИ **ПОЗИВАЊЕМ НА СТАНДАРД (ИНДИКАТИВНО ЕКСЛУЗИВНО)**

СТАНДАРД

- ДОНОСИ ТЕЛО ИЛИ ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ (ISO, IEC, EN, SRPS, DIN, ASTM, GOST)
- ДОНОСИ СЕ КОНСЕНЗУСОМ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА
- УТВРЂУЈЕ ПРАВИЛА, ЗАХТЕВЕ, КАРАКТЕРИСТИКЕ, УПУТСТВА, ПРЕПОРУКЕ, СМЕРНИЦЕ ...,
- **ДОНОСЕ СЕ РАДИ ОПТИМАЛНОГ НИВОА УРЕЂЕНОСТИ**
- **ПРИМЕНА ДОБРОВОЉНА , АЛИ ...**
 - **ПРЕТПОСТАВКА УСАГЛАШЕНОСТИ**
 - **ЈЕДИНИ НАЧИН ДОКАЗИВАЊА УСАГЛАШЕНОСТИ**

ШТА ЈЕ ТЕХНИЧКИ ПРОПИС? - дефиниције

Споразум ТБТ
СТО

Документ којим се регулишу карактеристике производа или њихових релевантних метода производње и прераде, укључујући административне одредбе у примени са којима мора да постоји усаглашеност. Он такође може да садржи или да се бави потпуно или делимично терминологијом, симболима, захтевима у вези с паковањем, означавањем или обележавањем који се примењују на производ, метод производње или прераде.

Закон о
техничким
захтевима за
производе и
ОУ:

Технички пропис је сваки пропис, којим се, за појединачни производ, односно групе производа (у даљем тексту: производ) уређује најмање један од следећих елемената:

- 1)техничке захтеве које мора да испуњава производ који се испоручује;
- 2)поступке оцењивања усаглашености;
- 3)захтеве за безбедност производа током века употребе;
- 4)редовне и ванредне прегледе производа током века употребе;
- 5)исправе које прате производ приликом стављања на тржиште или употребу;
- 6)знак и начин означавања производа;
- 7)захтеве које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености;
- 8)захтеве у погледу паковања и обележавања.

SRPS ISO
Упутство 2 (ISO
Guide 2):

Пропис који садржи техничке захтеве или непосредно, или позивањем на стандард, техничку спецификацију или правило праксе, или обухватањем садржине наведених докумената.

ЕУ -
Директива
98/34/ЕС

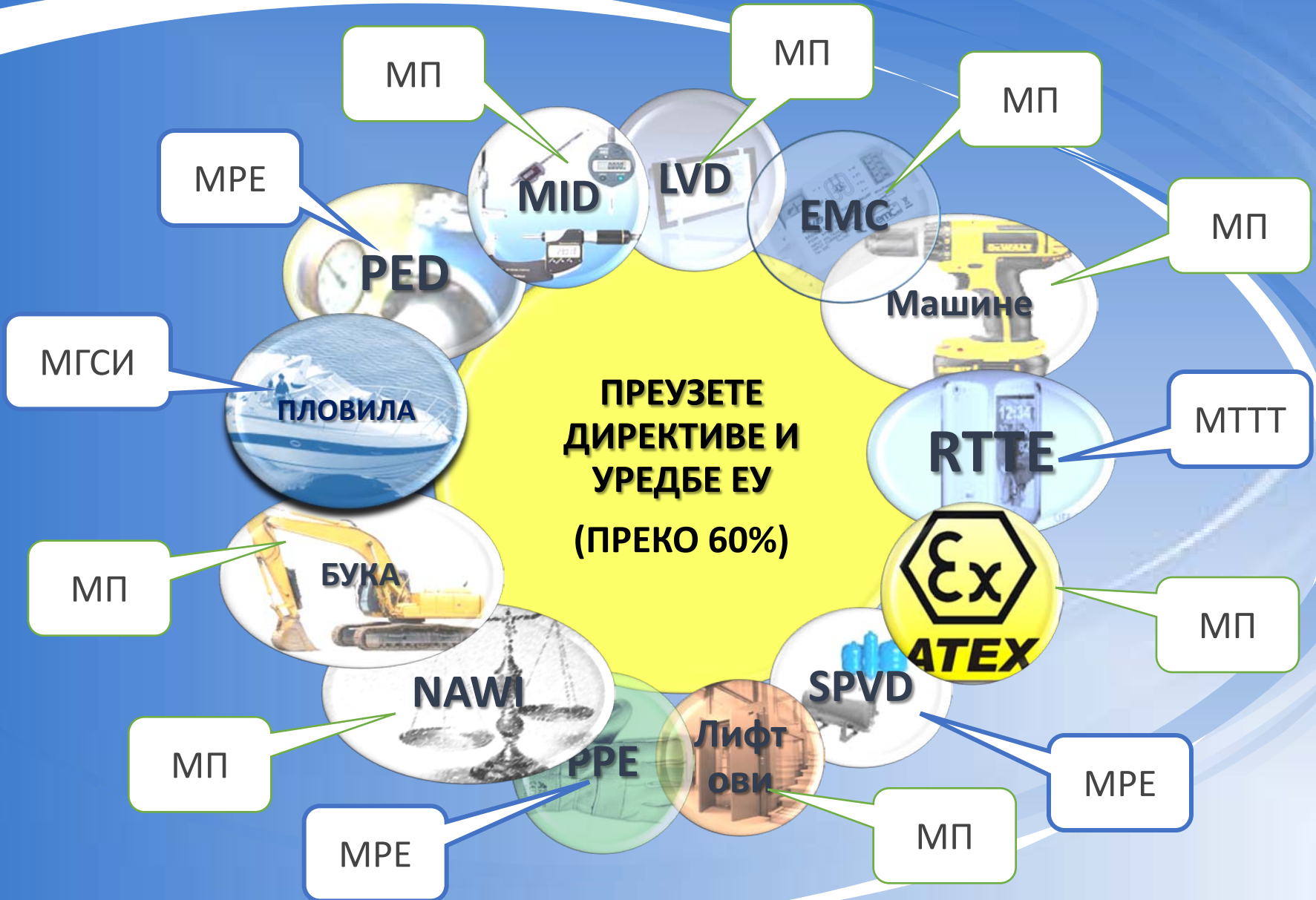
Техничке спецификације и други захтеви, укључујући одговарајуће административне одредбе чије придржавање на тржишту је обавезно, de jure или de facto, или коришћење у држави чланици или у њеном значајном делу, као и закони, прописи или административне одредбе државе чланице, осим оних из члана 10, које забрањују производњу, увоз, промет или коришћење производа.

Преузимање и примена европских директива

- **МП – координатор процеса преговора са ЕУ у Поглављу 1**
- Јун 2014 – одржан **експланаторни скрининг**
- Септембар 2014 – одржан **билатерални скрининг**
- Редовно се ажурирају **спискови српских стандарда** чијом применом се обезбеђује претпоставка о усаглашености са битним захтевима тех прописа
- Ради едукације привредних субјеката, у сарадњи са ГИЗ објављени **водичи о примени Правилника за ЛВД, ЕМЦ, МД, ЛИФТОВИ, ЛЗО** (у плану нови водичи)
- Одржани бројни семинари широм Србије (у регионалним привредним коморама)
- До сада надлежна министарства преузела **преко 60 % европских секторских директива** (за производе обухваћене директивама «СТАРОГ» и «НОВОГ» приступа)

СТЕПЕН ХАРМОНИЗАЦИЈЕ (НОВИ ПРИСТУП)

Стандарди који обезбеђују претпоставку о усаглашености са техничким прописима/ЕУ директивама (примери)

Пропис/ЕУ директива	Број стандарда
Правилник о мерилима / Директива 2004/22/ЕЗ о мерним инструментима (<i>Measuring Instruments Directive – MID</i>) и Директива 2009/137/ЕЗ	19
Правилник о вагама са неаутоматским функционисањем / Директива 2009/23/ЕЗ (<i>Non-Automatic Weighing Instruments – NAWI</i>)	1
Правилник о електричној опреми намењеној за употребу у оквиру одређених граница напона / Директива 2014/35/ЕУ	745
Правилник о техничким захтевима за пројектовање, израду и оцењивање усаглашености једноставних посуда под притиском / Директива 2009/105/ЕЗ	8
Правилник о безбедности машина / Директива 2006/42/ЕЗ	718
Правилником о опреми и заштитним системима намењеним за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама / Директива 94/9/ЕЗ	97
Правилником о безбедности лифтова / Директиве 95/16/ЕЗ и 2006/42/ЕЗ	15
Правилник о техничким захтевима за пројектовање, израду и оцењивање усаглашености опреме под притиском / Директива 97/23/ЕЗ	199
Правилник о радио опреми и телекомуникационој терминалној опреми / Директива 1999/5/ЕЗ	270
Правилник о електромагнетској компатибилности / Директива 2004/108/ЕЗ	155
Правилник о личној заштитној опреми / Директиве 89/686/ЕЕЗ, 93/68/ЕЕЗ, 93/95/ЕЕЗ и 96/58/ЕЕЗ	276
Правилника о захтевима за безбедност пловила за рекреацију / Директивом 2013/53/ЕУ	63

СТЕПЕН УСКЛАБЕНОСТИ (СТАРИ ПРИСТУП)

КО СПРОВОДИ ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ ?

ПРОПИСАНО ЈЕ ТЕХНИЧКИМ ПРОПИСОМ
(НАЈЧЕШЋЕ ПРАВИЛНИКОМ НАДЛЕЖНОГ МИНИСТАРСТВА)

ПРОИЗВОЂАЧ
(Модул А)

**ИМЕНОВАНО
ТЕЛО ЗА ОУ**
(Модул: В, С, D, Е,
F, G, H)

**ДРЖАВНИ
ОРГАН**
(ЗА ПРОПИСЕ
СТАРОГ ПРИСТУПА)

ИНФОРМАЦИЈЕ О ТЕХНИЧКИМ ЗАХТЕВИМА У СРБИЈИ?

ИНФО ЦЕНТАР - TBT Enquiry point у Србији:

- Министарство привреде → за техничке прописе
- Институт за стандардизацију Србије → за стандарде

ИНФО ЦЕНТАР - TBT Enquiry point ЗА ТЕХНИЧКЕ ПРОПИСЕ И ОУ

ПРУЖАЊЕ ИНФОРМАЦИЈА

Уредба Сл. гласник - 45/10, прописује да МП, односно ИСС одговарају на **разумне захтеве домаћих и страних** привредних субјеката и других заинтересованих страна.

Приликом пружања информација обезбеђен је **једнак третман домаћих и страних** заинтересованих страна.

НОТИФИКАЦИЈСКИ ЦЕНТАР
/ПРИЈАВЉИВАЊЕ/ према
1. ТБТ СТО 2. **ЦЕФТА** 3. ЕУ

ДОМАЋЕ
(ОДЛАЗНЕ)

ИНОСТРАНЕ
(ДОЛАЗНЕ)

ТЕХНИС - јединствени информативни центар о техничкој регулативи Србије

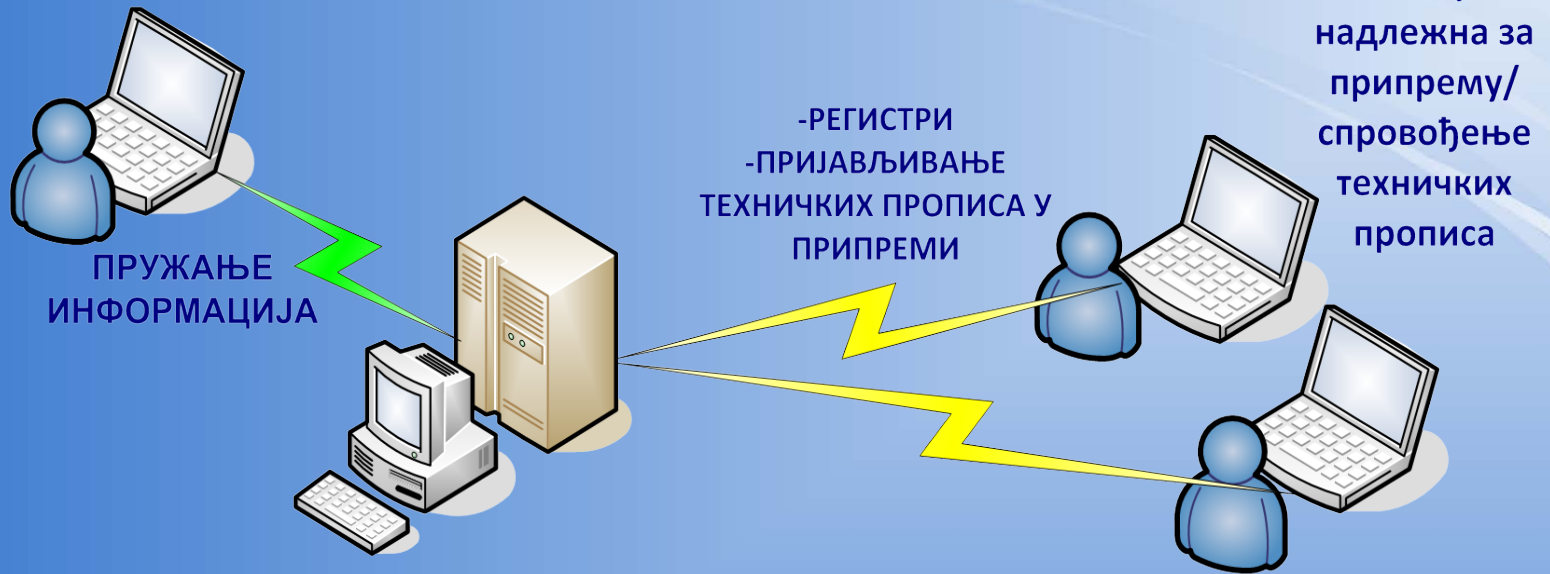
Портал ТЕХНИС садржи:

- новине о раду Сектора за инфраструктуру квалитета и безбедност производа на тржишту - МП
- информације о техничкој регулативи Србије
- текстове свих закона и других прописа из делокруга Сектора
- текстове важећих техничких прописа
- ... друге информације о ИК у Србији.

ТЕХНИС – електронски алат за обављање функција “Enquiry point”, према споразуму ЦЕФТА и СТО ТБТ, тј. функције пружања информација о техничким прописима и пријављивања техничких прописа у фази припреме (нотификација).

ТЕХНИС обухвата портал, апликативни софтвер и базу података са регистрима који се односе на техничке прописе.

ТЕХНИС

➤ **ТЕХНИС база података садржи електронске регистре:**

- **важећих техничких прописа**
- **техничких прописа у припреми**
- **именованих и овлашћених тела за оцењивање усаглашености производа**
- **овлашћених тела за оверавање мерила**
- **иностраних исправа о усаглашености које важе у Републици Србији.**

РЕГИСТАР ТЕХНИЧКИХ ПРОПИСА

- ❑ Регистар важећих техничких прописа
 - **Укупан број техничких прописа – око 500** (углавном технички захтеви за производе, означавање, паковање, али понекад и захтеви за процес производње или за услуге)
 - **Основни подаци за прописе** – број Службеног гласника, датум објављивања, почетак примене, правни основ, списак српских стандарда, релевантни европски пропис...
 - **Око 10 надлежних институција** – министарства, регулаторне агенције.
 - Подрегистар именованих тела за оцењивање усаглашености (**укупно 32 именована тела**), Регистар овлашћених тела за оверавање мерила (укупно 86)...

- ❑ **Регистар нацрта техничких прописа** **база података за нотификацију у складу са** Уредбом о поступку пријављивања и начину информисања који се односе на техничке прописе, оцењивање усаглашености и стандарде („Сл. гласник РС”, број 45/10), припрема за примену Директиве 98/34

УСПОСТАВЉАЊЕ ИНФО ЦЕНТРА

- Доношење прописа – Уредба 45/10
- Људски капацитети (обуке, сарадња са колегама из ино Енq. Р, пројекти подршке, учешће у раду релеватних међународних комитета)
- ИТ подршка → информације о постојећим и прописима у припреми (регистри прописа, именованих и овлашћених тела, база са подацима контакт особа, објављивање информација на интернет страни)
- Успостављање мреже (са проактивним приступом)
 - са надлежним министарствима и Енq. Pointom у ИСС
 - са привредним субјектима, коморама и другим удружењима
- Одржавање репутације Инфо центра промптним одговором на упите (до 3 дана)
- Чување и архивирање питања и одговора (по могућности и објављивање на web страни)

ПЛАНОВИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА Инфо центра МП за ТБТ

- Унапређење сарадње са надлежним министарствима (наставак сарадње са контакт особама за достављање обавештења о новинама које се односе на техничке прописе, перманентне обуке)
- Успостављање **Контактне тачке за производе**, у оквиру постојећег Инфо центра, према ЕУ Уредби 764/2008.
- Унапређење ТЕХНИС портала и апликативног софтвера
- Учешће у раду ЕУ и СТО (Комитета 98/34 ЕК, Комитета 764, ТБТ Комитета СТО)
- Унапређење у погледу информисања индустрије о иностраним нотификацијама (укључивање у процес припреме коментара на иностране нацрте прописа...)

ГДЕ НАЋИ ИНФОРМАЦИЈЕ О ТЕХНИЧКИМ ПРОПИСИМА?

ТЕХНИЧКИ ПРОПИСИ ЧЛАНИЦА СТО (НАЦРТИ ПРОПИСА)

TBT Information Management System

<http://tbtims.wto.org>

ХАРМОНИЗОВАНИ ТЕХНИЧКИ ПРОПИСИ ЕУ

<http://eur-lex.europa.eu/browse/summaries.html>

Nando - БАЗА ПРИЈАВЉЕНИХ ТООУ - <http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/>

TRIS - Technical Regulations Information System - <http://ec.europa.eu/enterprise/tris/en/>

ТЕХНИС ПОРТАЛ МП– www.tehnis.privreda.gov.rs

ВАЖЕЋИ ТЕХНИЧКИ ПРОПИСИ, ТЕХНИЧКИ ПРОПИСИ У ПРИПРЕМИ,
ИМАНОВАНА ТЕЛА ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ, ОВЛАШЋЕНА ТЕЛА ЗА
ОВЕРАВАЊЕ МЕРИЛА, РЕГИСТАР ПРИЗНАТИХ ИНОСТРАНИХ ИСПРАВА

Хвала на пажњи

www.tehnis.privreda.gov.rs

miodrag.dugandzija@privreda.gov.rs